

Quickscan Flora en Fauna

Jachthaven Achter 't Veer te Geldermalsen

In het kader van gedeeltelijke
herinrichting haventerrein en park

Uitvoering	Ruimte voor Advies - J. Mossink BSc, ecoloog Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen
Opdr.gvr.	Gemeente Geldermalsen
Locatie	Omgeving jachthaven Geldermalsen
Datum	26 maart 2018
Status	versie 2

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Beschrijving locatie en ingreep	
1.3	Opzet onderzoek	
2	Resultaten beschermde flora en fauna	5
2.1	Vaatplanten	
2.2	Broedvogels	
2.3	Vleermuizen	
2.4	Grondgebonden zoogdieren	
2.5	Amfibieën en vissen	
2.6	Reptielen en ongewervelden	
3	Effecten beschermde flora en fauna	10
3.1	Vaatplanten	
3.2	Broedvogels	
3.3	Vleermuizen	
3.4	Grondgebonden zoogdieren	
3.5	Overige soortgroepen	
4	Gebiedsbescherming	12
4.1	Natuurnetwerk Nederland en Groene Contour	
4.2	Natura 2000-gebieden	
5	Conclusies en Aanbevelingen	13
5.1	Overzicht bevindingen	
5.2	Conclusies en aanbevelingen	
5	Samenvatting wettelijk kader	15

1.1 Aanleiding en doel

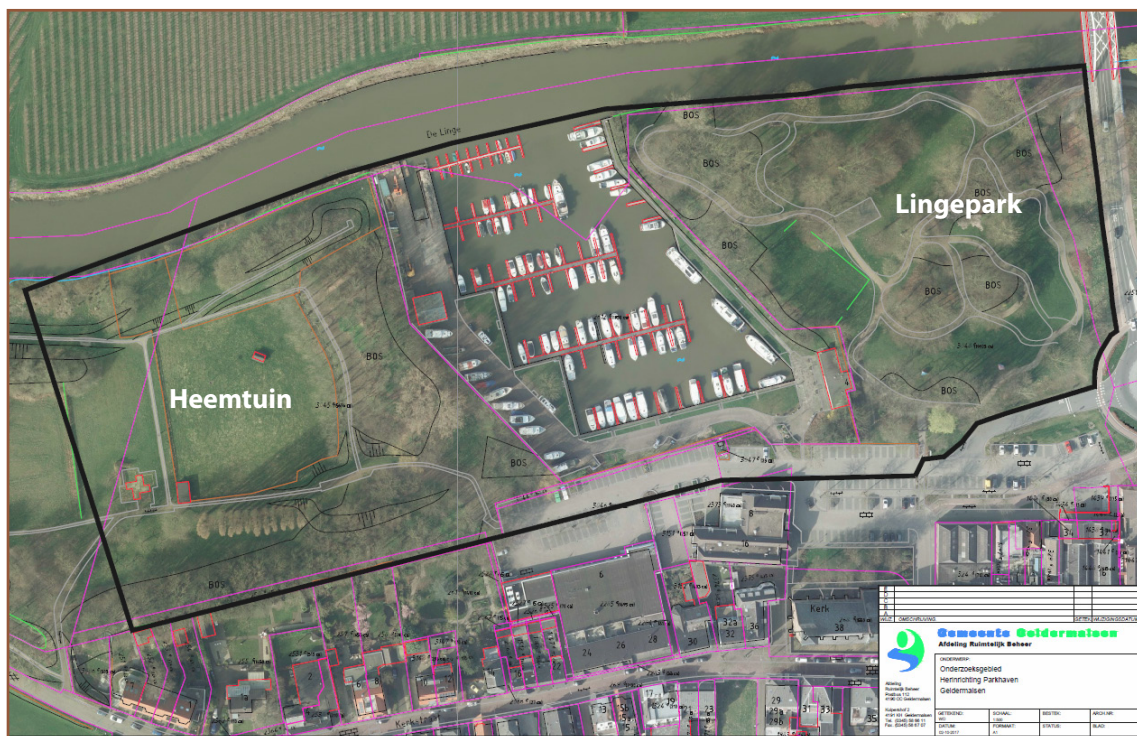
Voorliggend rapport beschrijft de uitkomsten van een quickscan flora en fauna uitgevoerd in het gebied rondom jachthaven Achter 't Veer in het centrum van Geldermalsen. De gemeente Geldermalsen is voornemens het haventerrein en directe omgeving te vernieuwen. Onderdeel van het plan is om het havengebied aan de zuid- en oostzijde openbaar toegankelijk te maken. Vanuit veiligheidsoogpunt wordt de haven aan de oostzijde uitgebreid ten koste van een deel van het park. Aan de westkant van de haven wordt een deel van het park opgegeven ten behoeve van realisatie van een nieuw verenigingsgebouw van de WSV Achter 't Veer en parkeerplaatsen. Ecologisch onderzoek is nodig om te bepalen of de activiteiten behorend tot het project mogelijk invloed hebben op beschermde flora, fauna en natuurgebieden. Voor het onderzoek voldoet in eerste instantie een 'quickscan': een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige een inschatting maakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarnaast wordt gekeken naar de ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden. De quickscan betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek. De quickscan kan leiden tot uitvoeriger onderzoek of tot een advies voor mitigerende/compenserende maatregelen. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

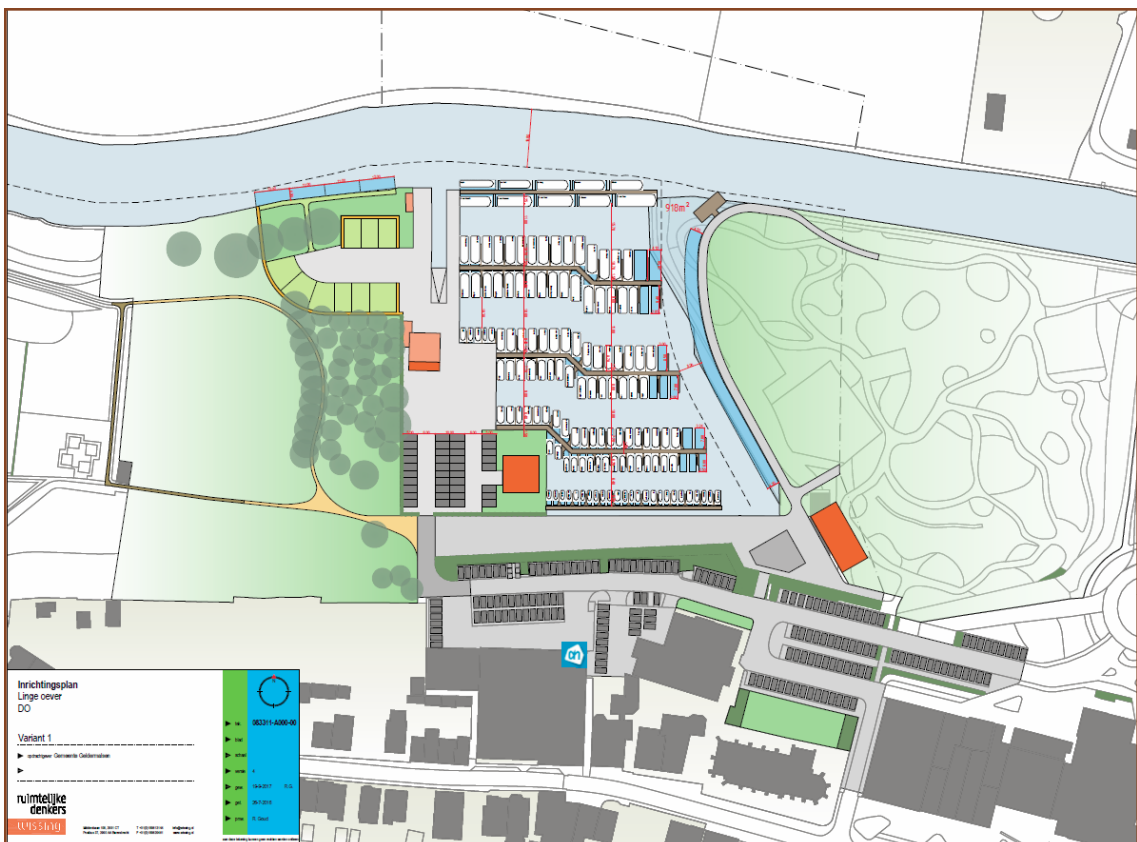
Het onderzoeksgebied betreft de jachthaven van Geldermalsen, het oostelijk daarvan gelegen Lingepark en de Heemtuin ten westen van de haven. De begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in afbeelding 1. De locatie ligt aan de Linge en grenst in het zuiden aan het centrum van Geldermalsen. In de huidige situatie is het haventerrein niet openbaar toegankelijk en afgesloten door een hekwerk. In de nieuwe situatie worden de zuid- en oostkant van de haven vrij toegankelijk. Om problemen als diefstal en vandalisme te voorkomen wordt de oostelijke kade oostwaarts verplaatst zodat de boten verder van de wal gepositioneerd worden. Dit gaat ten koste van een deel van het Lingepark. Door deze ingreep zullen diverse bomen (aantal nader te bepalen) en een strook bosplantsoen verdwijnen. Aan de westkant van de haven maakt een deel van het park naast de zogenaamde Heemtuin plaats voor een nieuw parkeerterrein en verenigingsgebouw van WSV Achter 't Veer. De huidige en beoogde situatie zijn weergegeven in afbeelding 1.1 en 1.2.

1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, websites etc.), een veldbezoek en rapportage met bevindingen en advies. De locatie is op 22 november 2017 bezocht door J. Mossink, ecooloog van bureau Ruimte voor Advies. Tijdens dit onderzoek is het terrein verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarbij is vooral gelet op sporen die op vaste, jaarrond beschermde nesten, verblijfplaatsen of groeilocaties duiden van beschermde soorten waarvan het voorkomen in het gebied bekend is (verspreidingsatlassen, websites, eigen kennis). Er is gebruik gemaakt van een verrekijker en fotocamera. Het veldbezoek is uitgevoerd onder zonnige omstandigheden bij een temperatuur van 10 °C en weinig wind.

Afb. 1.1: Begrenzing onderzoeksgebied herinrichting jachthaven Geldermalsen (zwart kader). De ingrepen concentreren zich overigens rond de haven zelf, in het westelijk deel van de heemtuin en oostelijk deel Lingepark worden geen werkzaamheden uitgevoerd. Bron ondergrond: Gemeente Geldermalsen.

Afb. 1.2: Inrichtingsplan jachthaven en Linge oever Geldermalsen. De oostelijke kade wordt verplaatst in oostelijke richting waarbij een deel van het park verdwijnt. Aan de westkant maakt een deel van de opgaande begroeiing plaats voor onder andere een verenigingsgebouw en parkeergelegenheid. De zuid- en oostrand van het haventerrein worden openbaar toegankelijk. Bron: Wissing Ruimtelijke Denkers.

2

RESULTATEN BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

2.1 Vaatplanten

De vegetatie op het haventerrein zelf bestaat voornamelijk uit gazon met een hoog onderhoudsniveau en sierheesters. Verder is een groot deel van het terrein bestraat, ook hier valt het hoge onderhoudsniveau op. Slechts enkele zeer algemene grassen, mossen en kruiden groeien plaatselijk tussen de stenen. De kademuren zijn nagenoeg onbegroeid. Bijzondere muurvegetatie zoals Tongvaren of Muurvarens ontbreken.

In de te verwijderen bosstrook ten westen van de haven staan vooral de boomsoorten Gewone esdoorn en Gewone es, naast enkele wilgen (*Salix* spp.) en Zomereiken. In de struiklaag staan soorten als Braam, Gewone vlier, Gelderse roos, Hulst, Eénstijlige meidoorn, Sleedoorn en opslag van Es/Esdoorn. Een deel van de bodem en een aantal stammen zijn met Klimop begroeid. Tussen de bosschage en Linge ligt een strook verruigd grasland met veel brandnetels. Langs de oever groeien soorten zoals Liesgras, Gele lis, Harig wilgenroosje en Moerasspirea. De vegetatie in het Lingepark is opener van karakter dan de westelijke bosschage en het bomenbestand is ouder en diverser. In de ondergroei is naast soorten als Braam en Klimop opvallend veel Geel nagelkruid en Hondsdraf aangetroffen. Ook de Bosaardbei komt hier voor. De locatie lijkt geschikt voor voorjaarsbloeiers en stinzenplanten. Deze zijn in het late najaar echter niet herkenbaar aanwezig waardoor aan- of afwezigheid niet is vast te stellen aan de hand van de quickscan. Overige terreindelen bestaan voornamelijk uit gazon en grasland met naast algemene grassen ook kruiden zoals Madelief, paardenbloem en Vogelmuur.

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen beschermde planten aangetroffen. Recent waarnemingen van beschermde plantensoorten ontbreken eveneens. In combinatie met de voedselrijke omstandigheden en het ontbreken van de zeer specifieke biotopen waar beschermde planten worden aangetroffen is aanwezigheid van beschermde vaatplanten uit te sluiten ondanks het feit dat het veldbezoek in een suboptimale periode is uitgevoerd. Nader onderzoek naar vaatplanten is niet nodig.

2.2 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde verblijfplaats

Op het grasland van de heemtuin is een nestpaal voor de Ooievaar geplaatst. Deze is (nog) niet in gebruik genomen door Ooievaars. Op het nestplateau zijn geen sporen van nestbouw te zien. De bomen zijn geïnspecteerd op mogelijke nesten van roofvogels en uilen. Er zijn geen horsten, Roekenkolonie of geschikte (oude) kraaiennesten gevonden tijdens het veldbezoek. Ook werden geen roofvogels waargenomen. Geschikte bebouwing of kasten voor Huismus, Gierzwaluw, Kerkuil en Steenuil ontbreken waardoor nestlocaties zijn uitgesloten. Het haventerrein wordt mogelijk gebruikt door foeragerende Huismussen die in gebouwen in de omgeving broeden maar tijdens het locatiebezoek zijn geen mussen gezien of gehoord. Het eventueel belang als foerageergebied zal beperkt zijn door de directe nabijheid van betere foerageermogelijkheden in het centrum, bijvoorbeeld rond terrassen. De Grote gele kwikstaart wordt regelmatig in Geldermalsenesignaleerd, maar indicaties van een broedterritorium in of nabij de haven zijn er niet. Gezien de opvallende verschijning zouden broedgevallen vrijwel zeker opgemerkt zijn.

Overige broedvogels

De opgaande begroeiing op het haventerrein, in het Lingepark en de heemtuin is zeer geschikt

voor algemene broedvogels zoals Merel, Zanglijster, Vink, Winterkoning, Roodborst, Groenling, Houtduif en Turkse tortel. Ook Staartmees, Koolmees en Pimpelmees zijn gesignaleerd tijdens het veldbezoek. In een Es ten zuidwesten van de nieuwe parkeergelegenheid is een Eksternest zichtbaar. In de grotere bomen kunnen soorten als Boomklever, Boomkruiper en Grote bonte specht in holtes nestelen. In de lagere sierbeplanting is de kans op broedgevallen minder groot wegens predatierisico door met name huiskatten maar niettemin aanwezig. Tijdens het broedseizoen is de kans op broedgevallen zeer groot en rooi- of snoeiwerkzaamheden kunnen dan ook niet plaatsvinden tijdens de broedperiode. Vaak wordt als broedseizoen de periode half maart - half augustus gehanteerd, maar eerdere en met name latere broedgevallen zijn niet uitgesloten. De kans op broedgevallen van watervogels (Waterhoen, Meerkoet, Wilde eend) langs de Linge en in de haven lijkt op voorhand klein door hoge verstoringintensiteit maar is niet geheel uit te sluiten. Zeker Wilde eend en Meerkoet kunnen zeer dicht in de nabijheid van menselijke activiteiten tot broeden overgaan. De IJsvogel is tijdens het veldbezoek waargenomen op de dijk ten westen van de haven. Twee exemplaren zaten in één van de solitaire bomen op de dijk en verdwenen in westelijke richting over de Linge. Mogelijkheden voor het graven van nestholtes ontbreken echter binnen het onderzoeksgebied, waardoor de functie beperkt is tot foerageergebied.

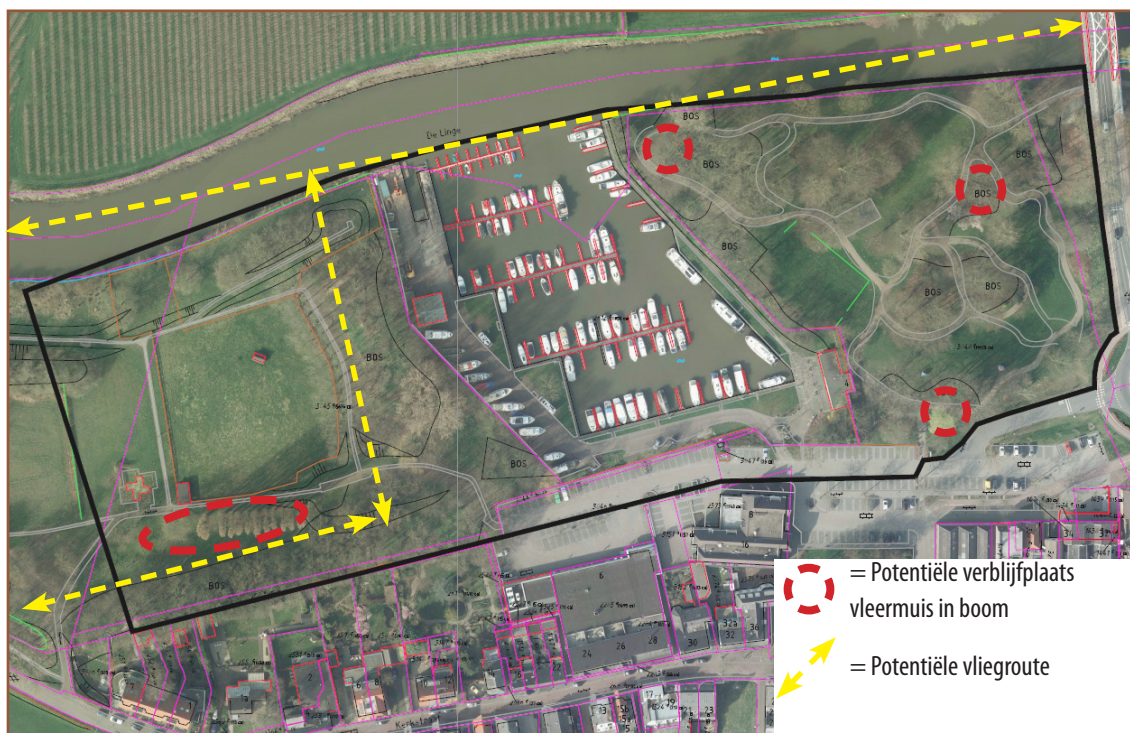
2.3 Vleermuizen

In de omgeving van Geldermalsen komen diverse vleermuissoorten voor, waaronder Gewone, Ruige en Kleine dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis, Rosse vleermuis en Watervleermuis. Van een aantal soorten worden in Nederland vrijwel uitsluitend verblijfplaatsen in gebouwen aangetroffen (Gewone en kleine dwergvleermuis, Laatvlieger). De ingrepen hebben geen betrekking op voor vleermuizen geschikte bebouwing. Soorten als Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Watervleermuis kunnen in bomen worden aangetroffen. Geschikte verblijfplaatsen zijn bijvoorbeeld oude spechtengaten, andere holtes, scheuren en ruimtes achter losse stukken bast.

In het Lingepark staan diverse bomen met op het oog geschikte holtes voor vleermuizen. Eén Beuk met holte staat in de noordwestelijke hoek van het park die wordt omgevormd tot water. In enkele bomen er omheen zijn lichte beschadigingen te zien maar van voor vleermuizen geschikte holle ruimtes in de stam is geen sprake bij deze bomen. De overige bomen met holtes staan ruimschoots buiten de zone waar omvorming plaatsvindt. Zo staat in het noordoostelijk deel van het park een Alnus-cultivar met spechtengat en in het zuidelijk deel een Treurwilg met holte, hoewel deze weinig geschikt lijkt door de takken die de stam moeilijk bereikbaar maken. In het bosje ten westen van de haven ontbreken potentiële verblijfplaatsen. In enkele bomen van de populierenrij en één van de grotere fruitbomen in de zuidwesthoek van het onderzoeksgebied zijn holtes of scheuren te zien die mogelijk door vleermuizen gebruikt worden, maar de geschiktheid lijkt beperkt vanwege de groeivorm van de populieren (zeer veel takken langs de stam) en beperkte hoogte van de fruitboom.

Het is aannemelijk dat de Linge onderdeel is van vliegroutes van diverse vleermuissoorten. De donkere, relatief beschutte rivier kan door vleermuizen gebruikt worden om zich tussen verblijfplaatsen in de bebouwde kom en foerageergebieden elders te verplaatsen. Ook de bosstrook in de zuidwesthoek van het onderzoeksgebied (ten noorden Koppelsedijk) is mogelijk onderdeel van een vliegroute.

Het Lingepark, de Heemtuin en de haven zelf vormen geschikt foerageergebied voor vleermuizen. In jachthavens zijn onder gunstige weersomstandigheden vrijwel altijd foeragerende vleermuizen te vinden. Meestal gaat het om weinig lichtschuwe soorten zoals de Gewone dwergvleermuis. Het Lingepark is uitermate geschikt als jachtgebied door de afwisseling van gevarieerde opgaande

Afb. 2.1: Mogelijke gebiedsfuncties voor vleermuizen in en rond het plangebied. De gele pijlen representeren mogelijke vliegroutes, de rode cirkels betreffen globale locaties van bomen die geschikt zijn als verblijfplaats. Bron ondergrond: Gemeente Geldermalsen.

begroeiing en open plekken met gazon. Ook de Linge-oever en bosrand ten westen van de haven vormen aantrekkelijk foerageergebied door de donkere, beschutte ligging en waarschijnlijk uitstekend voedselaanbod.

2.4 Grondgebonden zoogdieren

Onder “grondgebonden zoogdieren” worden hier bedoeld alle zoogdieren met uitzondering van vleermuizen. Dit zijn knaagdieren, insecteneters, marters en eekhoorns.

In de opgaande begroeiing aan weerszijden van de haven zijn geen sporen aangetroffen die duiden op aanwezigheid van Eekhoorns. Het is niet uitgesloten dat Eekhoorns in de omgeving voorkomen, of zelfs in het Lingepark zelf. Nesten zijn evenwel niet aangetroffen en ontbreken zeker in de te vellen bomen. Sporen van marterachtigen zijn niet gevonden, maar met name aanwezigheid van de Wezel is niet uitgesloten. Er zijn sporen van Woelmuizen (het hoofdvoedsel van de Wezel) gevonden en aan ruige hoekjes en natuurlijke holtes in de grond ontbreekt het niet. Om dezelfde reden kan ook de Hermelijn verwacht worden. Steenmarter en Boommarter zijn in de Betuwe vrij zeldzame verschijningen en er zijn in het onderzoeksgebied geen sporen aangetroffen die op mogelijke aanwezigheid duiden. De Waterspitsmuis is in 2013 aangetroffen in braakbalresten tussen Culemborg en Geldermalsen (waarneming.nl). Er zijn geen waarnemingen uit Geldermalsen bekend en geschikt biotoop is niet aanwezig in het plangebied. De oevers zijn te steil en er is sprake van relatief veel verstoring.

Algemene kleine zoogdiersoorten zoals Veldmuis, Bosmuis en Egel komen hoogstwaarschijnlijk wel voor in het park en heemtuin maar zijn niet beschermd of staan op de vrijstellingslijst van de provincie Gelderland.

2.5 Amfibieën en vissen

De haven is ongeschikt als voortplantingshabitat voor amfibieën. Poelen en sloten ontbreken. Hooguit de begroeide, relatief ondiepe delen oeverzones van de Linge zijn in potentie geschikt maar de kans op succesvolle voortplanting wordt zeer klein geacht. Hiervoor zullen de eenzijdig aangetakte rivierarm ten westen van de heemtuin, sloten, vijvers en poelen in de omgeving veel eerder in aanmerking komen. Als landhabitat voor amfibieën buiten het voortplantingsseizoen is het parklandschap zeer geschikt. De omstandigheden zijn relatief vochtig, er is een rijke ondergroei en strooisellaag waardoor algemene soorten als Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander vrijwel zeker aan te treffen zijn. Voor zeldzamere soorten is het terrein echter ongeschikt of ontbreekt binding met bekende leefgebieden.

De Linge is een visrijke rivier en in de haven en omgeving zijn soorten als Snoek, Baars, Blankvoorn, Brasem en Karper te verwachten. Mogelijk komen de voorheen beschermde Bittervoorn en Kleine modderkruiper in de ondiepe, begroeide zones voor zoals de hank ten westen van de heemtuin. De beschermde Grote modderkruiper komt binnen het grondgebied van de gemeente Geldermalsen voor. Geschikt biotoop voor de Grote modderkruiper (ondiepe verlandingsvegetatie) of andere beschermde vissoorten ontbreekt echter binnen het onderzoeksgebied.

2.7 Reptielen en ongewervelden

De oeverzones van de Linge vormen potentieel jachtgebied voor de Ringslang maar de soort komt niet in de directe omgeving van Geldermalsen voor. Overige reptielen ontbreken in de wijde omgeving. Voor beschermde of bijzondere soorten ongewervelden (zoals dagvlinders, libellen) ontbreekt geschikt leefgebied en dergelijke soorten komen dan ook met zekerheid niet voor op de locatie.

Afb. 2.2: Oostelijk deel haventerrein, gezien vanaf de toegangspoort. Rechts het Lingepark waarvan een deel zal verdwijnen door uitbreiding van de haven in oostelijke richting omwille van veiligheidsredenen.

Afb. 2.3: Lingeoever direct ten westen van de haveningang.

Afb. 2.4: Verenigingsgebouw watersportvereniging (rechts), struiken tussen haventerrein en openbare weg (voorgond), toegangsweg (centraal) en Lingepark (op de achtergrond).

Afb. 2.5: Weide ten westen van de haven. Links de ooievaarsnestpaal. Een deel van de bomen op de achtergrond wordt gekapt. Omdat de nestpaal blijft staan en verstorende (kap)werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd zijn effecten op de ooievaar op voorhand uitgesloten.

Afb. 2.6: Groepje bomen in de noordoostelijke hoek van het Lingepark. Een deel van de zichtbare bomen zal verdwijnen ten behoeve van de uitbreiding van de haven. Vleermuis-onderzoek is nodig vanwege aanwezigheid holtes.

3

EFFECTEN BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

3.1 Vaatplanten

Er komen geen onder de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten op de locatie voor, een effect op beschermde vaatplanten is derhalve uitgesloten. Nader onderzoek naar beschermde vaatplanten is niet nodig.

3.2 Broedvogels

Broedvogels met jaarrond beschermde verblijfplaats

Er zijn, met uitzondering van de Ooievaarsnestpaal, geen potentiële jaarrond beschermde nestplaatsen van broedvogels aangetroffen in het onderzoeksgebied. De nestpaal vertoont geen tekenen van gebruik door Ooievaars. Een deel van het parkbos tussen haven en weide met nestpaal blijft behouden waardoor de kans op toekomstige ingebruikname waarschijnlijk niet kleiner wordt. De herinrichting van het haventerrein zal derhalve niet leiden tot verstoring, aantasting of vernieling van jaarrond beschermde rust- of voortplantingsplaatsen van vogels.

Overige broedvogels

Verwijderen of snoeien van opgaande begroeiing en tijdens de broedperiode van algemene broedvogels kunnen leiden tot verstoring of vernieling van nesten van algemene broedvogels waarvan het nest tijdens het broedseizoen beschermd is. De kans op broedgevallen is zeer groot, met name in de periode half maart - half augustus. Bezette nesten mogen nooit vernield of weggehaald worden tot het moment dat de jongen op eigen kracht permanent het nest verlaten hebben. Ook verstoring is verboden wanneer dit het broedsucces beïnvloedt. Het is niet mogelijk hier ontheffing voor te krijgen, negatieve effecten dienen voorkomen te worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Buiten de broedperiode zijn de nesten van betreffende soorten niet beschermd en mogen verwijderd worden. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode maar kan van jaar tot jaar verschillen. In de periode half maart - half augustus is de kans op broedgevallen het grootst en is het uitvoeren van kap-, snoei- en rooiwerkzaamheden niet mogelijk. Eerdere en met name latere broedgevallen, hoofdzakelijk van duiven, zijn echter niet uit te sluiten. Leidend is aan- of afwezigheid van bezette nesten, deze mogen nooit aangetast worden zolang ze in gebruik zijn.

3.3 Vleermuizen

Binnen het onderzoeksgebied zijn een aantal potentiële vleermuisverblijfplaatsen aangetroffen in de vorm van spechtengaten, spleetvormige holtes en loszittende stukken schors. De meeste mogelijke verblijfplaatsen liggen buiten invloedssfeer van de werkzaamheden. Uitzondering hierop is een boom in de noordwesthoek van het Lingepark. Deze boom zal volgens de huidige plannen gekapt worden wegens het verschuiven van de havenkade. Nader onderzoek is nodig om vast te stellen of de Beuk een verblijfplaats voor vleermuizen is. Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol (opgesteld door NGB & Zoogdiervereniging) in de vorm van 4 gerichte nachtelijke veldbezoeken in de periode mei - september. Hiermee kunnen de functies zomer-, kraam- en paar-/baltverblijf onderzocht worden.

De stamdiameter is te gering om in de winter een vorstvrij, stabiel microklimaat te bieden en daarmee dienst te doen als massawinterverblijf.

De overige voor vleermuizen geschikte bomen liggen verder van de haven af, buiten invloedssfeer van de herinrichting van het haventerrein. Desondanks zijn de locaties van bomen met potentiële verblijfplaatsen op kaart aangegeven. Mocht besloten worden deze bomen te kappen dan is eveneens nader onderzoek nodig. Als de bomen behouden blijven is nader onderzoek niet nodig.

De Linge is hoogstwaarschijnlijk onderdeel van vliegroutes van diverse vleermuissoorten (o.a. Gewone en Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gewone grootoorvleermuis, Watervleermuis). Een toename van lichtverstoring kan de functionaliteit van de vliegroute aantasten. Dit is te voorkomen door aangepast toepassen van verlichting op een zodanige manier dat er geen sprake is van tijdelijke of permanente toename van lichtintensiteit boven de Linge. Beperkt de verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter, voorkom uitstraling richting rivier met behulp van aangepaste armaturen of pas amberkleurige verlichting (zogenaamde 'batlampen') toe. Ook het bosplantsoen in de zuidoostelijke hoek is mogelijk onderdeel van een vliegroute maar deze groenstructuur blijft behouden en wordt niet blootgesteld aan extra verlichting. Nader onderzoek naar vliegroutes is niet nodig indien de functionaliteit gegarandeerd blijft door toepassen van aangepaste verlichting. Overigens is onderzoek naar gebruik van de Linge als vliegroute te combineren met het onderzoek naar verblijfplaatsen in het Lingepark.

Haven, Linge en de omringende parken en uiterwaarden vormen geschikt foerageergebied voor vleermuizen. De ingrepen leiden niet tot aantasting van essentieel foerageergebied. Mogelijke negatieve effecten zijn beperkt en hebben slechts betrekking op kleine onderdelen van het plangebied. Geschikte alternatieven zijn volop aanwezig in de directe omgeving. Nader onderzoek naar foerageergebied van vleermuizen is niet nodig.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

Op de projectlocatie worden voornamelijk kleine, algemene zoogdiersoorten verwacht. De werkzaamheden kunnen tot negatieve effecten op deze soorten leiden, bijvoorbeeld door de aantasting van holen en gangenstelsels. Omdat een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt moet alleen rekening gehouden worden met de algemene zorgplicht die voor alle dieren en planten geldt. Aantasting van vaste verblijfplaatsen van Waterspitsmuis, Eekhoorn, Boom- en Steenmarter is niet aan de orde en ook van een significante verslechtering van (potentieel) leefgebied is geen sprake. Nader onderzoek naar beschermde zoogdiersoorten is niet aan de orde.

3.5 Overige soortgroepen

Het vóórkomen van beschermde soorten uit overige soortgroepen (amfibieën, reptielen, vissen, ongewervelden) is op voorhand uitgesloten wegens het ontbreken van geschikt leefgebied of doordat de locatie buiten het bekende verspreidingsgebied valt. Negatieve effecten op beschermde soorten uit overige soortgroepen zijn derhalve op voorhand uit te sluiten. Voor enkele algemene amfibieën die mogelijk op de locatie voorkomen heeft de provincie Gelderland een algemene vrijstelling verleend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor vissen, evenals voor de mogelijk aanwezige amfibieën en grondgebonden zoogdieren, de algemene zorgplicht. Door conform een goedgekeurde gedragscode (bijvoorbeeld "Gedragscode Ruimtelijke Ontwikkeling en Inrichting" van Stadswerk met inachtneming nieuwe soortenlijsten) te werken worden negatieve effecten naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen.

4

GEBIEDSBESCHERMING

4.1 Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO)

De onderzoekslocatie ligt niet binnen de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk of de Groene Ontwikkelingszone. De rivier de Linge behoort wel tot het GNN en de tegenoverliggende oever en uiterwaarden tot de GO. Het gaat om deelgebied 56: Maurik - Beusichem - Tricht. De ingrepen vinden plaats buiten deze provinciaal beschermde gebieden en hebben geen effect op de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen. Nader onderzoek naar externe effecten op GNN en GO is niet nodig.

4.2 Natura 2000

Er liggen geen Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied. Dichtsbijzijnde gebied is "Rijntakken - deelgebied Uiterwaarden Waal", ongeveer 5 kilometer ten zuiden van de locatie. Gezien de aard en schaal van de ingreep zijn effecten op doelstellingen van Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek naar effecten op doelstellingen van Natura 2000-gebieden is niet nodig.

Afb. 4.1: Globale ligging onderzoeksgebied (rood kader) ten opzichte van het NNN (donkergroen) en Groene Contour (lichtgroen). Het onderzoeksgebied grenst aan het GNN waar de Linge toe behoort, maar is hier geen onderdeel van. Dichtsbijzijnde Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 5 kilometer afstand in de vorm van Rijntakken - deelgebied Uiterwaarden Waal. Bron ondergrond: Kaarten.gelderland.nl, provincie Gelderland (1-12-2017).

5

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1. Overzicht van de bevindingen

Soortgroep	Aanwezigheid	Effect	Aanbevelingen
Flora - beschermde soorten	niet	geen	geen
Vleermuizen - verblijfplaatsen	mogelijk	mogelijk	zie bij 5.2
Vleermuizen - vlieg/foerageerroutes	mogelijk	mogelijk	zie bij 5.2
Zoogdieren - gebouwbewonend	niet	geen	geen
Zoogdieren - grond-/boombewonend	niet	geen	geen
Zoogdieren - vrijgestelde soorten	zeker	mogelijk	zorgplicht
Vogels - jaarrond beschermde nesten	mogelijk	mogelijk	zie bij 5.2
Vogels - algemene broedvogels	waarschijnlijk	mogelijk	zie bij 5.2
Amfibiën/vissen - vrijgestelde soorten	mogelijk	beperkt	zorgplicht
Amfibiën/vissen - beschermde soorten	niet	geen	geen
Overige soortgroepen - alle soorten	niet	geen	geen

5.2 Conclusies en aanbevelingen

- De ingrepen behorend tot het project leiden niet tot effecten op beschermde natuurgebieden, zoals aantasting van kernkwaliteiten of doelstellingen van het Gelders Natuurnetwerk of externe effecten op Natura 2000-gebieden.
- De velwerkzaamheden leiden mogelijk tot het verdwijnen van een vaste, jaarrond beschermde vleermuizenverblijfplaats. Het gaat om een boomholte in een Beuk in de westhoek van het Linge park, nabij de haveningang. Deze boom zal gekapt worden ten behoeve van verlegging van de oostkade omwille van veiligheidsredenen. Nader onderzoek is noodzakelijk om vast te stellen of de boom daadwerkelijk door vleermuizen gebruikt wordt, zie volgende punt.
- Het aanvullend vleermuisonderzoek dient plaats te vinden in de vorm van 4 nachtelijke inventarisaties in de periode mei - september, uit te voeren door een erkend vleermuisdeskundige en conform de richtlijnen van het meest recente Vleermuisprotocol (op moment van schrijven versie 2017).
- Velwerkzaamheden in het bosje ten westen van de haven leiden niet tot aantasting van vaste verblijfplaatsen. Ook zal de herinrichting en bijbehorende werkzaamheden niet tot significante aantasting van essentieel foerageergebied of vliegroutes leiden, mits extra uitstraling van tijdelijke en permanente verlichting t.o.v. de huidige situatie richting Linge en bosranden voorkomen wordt. Voer werkzaamheden indien mogelijk uitsluitend uit tussen zonsopkomst en zonsondergang, gebruik indien nodig afschermende armaturen en/of amberkleurige vleermuisvriendelijke ledlampen. Mocht lichtverstoring niet uit te sluiten zijn dan is nader onderzoek nodig om te bepalen of, en zo ja, welke effecten op vleermuizen te verwachten zijn, evenals de noodzaak van mitigerende maatregelen en het aanvragen van een ontheffing.
- Tijdens het broedseizoen zijn broedgevallen van algemene broedvogels in de opgaande begroeiing op het terrein te verwachten. Bezette nesten mogen nooit vernield worden. Verstoring is alleen toegestaan wanneer deze geen invloed heeft op de overleving van ouders en jongen. Rooi- en snoeiwerkzaamheden dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. De periode november - half maart is hier het meest geschikt voor omdat de kans op broedgevallen dan zeer klein is. Wees echter alert op broedgevallen van met name duiven in wintergroene opgaande begroeiing! Mochten er

bij de start van de werkzaamheden toch broedgevallen aanwezig zijn dan dient gewacht te worden tot het moment dat de jongen op eigen kracht het nest definitief verlaten hebben.

- Effecten op overige beschermde soorten en soortgroepen waarvoor geen vrijstelling geldt zijn uitgesloten omdat er geen aanwijzingen zijn dat dergelijke soorten binnen invloedssfeer van de werkzaamheden voorkomen.
- Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.
- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en wordt contact opgenomen met een deskundige (volgens omschrijving van het Ministerie van EZ) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

6

SAMENVATTING WETTELIJK KADER

6.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming was voorheen geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor houtopstanden gold de Boswet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden die de bovenstaande wetten vervangt. Wat betreft gebiedsbescherming is er weinig veranderd. Op het gebied van soortenbescherming hebben zich diverse wijzigingen voorgedaan. Zo zijn veel planten en vissen onder de nieuwe wet niet meer beschermd, terwijl een aantal zeldzame dagvlinders en libellen juist zijn toegevoegd. Verder is het bevoegd gezag in de meeste gevallen GS van de provincie, waar dat eerder de RVO was. De provincies hebben meer zeggenschap over het beleid, wat zich vooral uit in het feit dat er verschillen zijn in de vrijstellingslijsten van soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting of bestendig beheer en onderhoud vrijstelling geldt. Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

6.2 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming was voorheen opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Beschermden Natuurmonumenten vervallen onder de Wet natuurbescherming omdat deze vrijwel geheel samenvallen met **Natura 2000-gebieden**. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De hierboven genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Het **Gelders Natuurnetwerk** (hierna **GNN**) en de **Groene Ontwikkelingszone** (hierna **GO**) komen voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie Gelderland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. In het GNN is uitsluitend sprake van een natuurbestemming. Binnen het GNN zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De GO bestaat uit 'niet-natuurlijke' elementen van de voormalige EHS zoals infrastructuur en bebouwing. In de GO liggen meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijven. De begrenzing en doelstellingen van GNN en GO worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie en -verordening.

6.3 Soortenbescherming

Onder de Wet Natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de WNb. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

6.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.